

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะบ้อง
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร
พ.ศ. ๒๕๖๕

ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะบ้อง
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิง
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๗(๒) มาตรา ๖๗(๗) มาตรา ๖๙ และ มาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐(๓) และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ อันมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการกำจัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และ มาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิงโดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิงและนายอำเภอเวียงสา จึงตราข้อบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิง เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕ ”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิง เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหรือข้อบังคับ กฎ ระเบียบ และคำสั่งอื่นใดขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน ร้านค้า ร้านอาหาร สำนักงานหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าไปอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้

“บ่อดักไขมัน” หมายความว่า สิ่งที่ใช้แยกน้ำมันและไขมันออกจากน้ำหรือน้ำเสียซึ่งผ่านการใช้แล้ว

“การระบายน้ำ” หมายความว่า การผันน้ำ การปล่อยน้ำ การเทน้ำ การสูบน้ำ หรือการกระทำอื่นใดที่เป็นการถ่ายเท

“แหล่งระบายน้ำ” หมายความว่า ทางหรือท่อระบายน้ำ ลำกระโดง ลำราง คู คลอง แม่น้ำ ทะเลและแหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่เป็นของเอกชน ซึ่งมีทางเชื่อมต่อหรือสามารถไหลไปสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติได้

“น้ำเสีย” หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็นของเหลว รวมทั้งมวลสารที่ปะปน หรือปนเปื้อนอยู่ในของเหลวนั้น

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลอื่น ๆ ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้ง

ข้อ ๕ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่อาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำ และไม่มีกฎหมายใดกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการกำจัดน้ำมันและไขมันสำหรับอาคารประเภทนั้น

ข้อ ๖ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารตามข้อ ๕ ติดตั้งบ่อดักไขมันตามมาตรฐานที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด

ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการปลูกสร้างใหม่ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันสำหรับอาคารนั้นให้แล้วเสร็จก่อนเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยและหากอาคารใดอยู่ระหว่างการปลูกสร้างใหม่ในวันที่ข้อบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับก็ให้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันเช่นเดียวกัน

ข้อ ๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าตรวจอาคารและบริเวณที่ตั้งอาคารในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก

(๒) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

ข้อ ๘ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองตามข้อ ๖ ทำการดูแลรักษา เก็บขนน้ำมันหรือไขมันในบ่อดักไขมันไปกำจัดและซ่อมแซมบำรุงรักษาบ่อดักไขมันให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตามปกติ

ข้อ ๙ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามข้อ ๗(๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ข้อ ๑๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๗(๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท และเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดให้เสียค่าปรับอีกไม่เกินวันละสองร้อยบาทนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันนั้นเป็นต้นไปจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ข้อ ๑๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้

ข้อ ๑๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณาเวนการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของอาคารและพื้นที่บางแห่ง อาทิเช่น พื้นที่บนภูเขา พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ในบพ เป็นต้น

ข้อ ๑๓ ให้นายกองคการบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิงรักษาการตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการเป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๙ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)
นายอำเภอเวียงสา
นายอำเภอเวียงสา

(นายชาญรินทร์ ลากิยะ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิง

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะบ้อง
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร
พ.ศ. ๒๕๖๕

ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะบ้อง
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนาง
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕

หลักการ

ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมกำหนดให้มีการติดตั้งบ่อดักไขมัน เพื่อบังคับใช้กับอาคารที่จะปลูกสร้างใหม่ และอาคาร สิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่เดิมก่อนที่จะมีการประกาศใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยเฉพาะอาคารปลูกสร้างที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำภายในตำบล เพื่อจัดการระบบบำบัดน้ำเสียในอาคารและครัวเรือน และแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำให้ดียิ่งขึ้น

เหตุผล

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนางจึงอาศัยอำนาจตามด้วยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐(๓) และมาตรา ๔๔ ได้กำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคารประกอบกับมาตรา ๖๗(๒) และมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ จึงตราเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนาง เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อบังคับใช้ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนางต่อไป

โดยองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนาง

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิง
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๗(๒) มาตรา ๖๗(๗) มาตรา ๖๙ และ มาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติ
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๘
มาตรา ๒๐(๓) และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ อันมีบทบัญญัติบางประการ
เกี่ยวกับการกำจัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘
และ มาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง
กฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิงโดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิงและ
นายอำเภอเวียงสา จึงตราข้อบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิง เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมัน
และระบบบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕ ”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหาร
ส่วนตำบลแม่ชะนิง เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหรือข้อบังคับ กฎ ระเบียบ และคำสั่งอื่นใดของ
องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน ร้านค้า ร้านอาหาร สำนักงานหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งบุคคล
อาจเข้าไปอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้

“บ่อดักไขมัน” หมายความว่า สิ่งที่ใช้แยกน้ำมันและไขมันออกจากน้ำหรือน้ำเสียซึ่งผ่านการใช้แล้ว

“การระบายน้ำ” หมายความว่า การผันน้ำ การปล่อยน้ำ การเทน้ำ การสูบน้ำ หรือการกระทำอื่นใดที่
เป็นการถ่ายเท

“แหล่งระบายน้ำ” หมายความว่า ทางหรือท่อระบายน้ำ ลำกระโดง ลำราง คู คลอง แม่น้ำ ทะเลและ
แหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่เป็นของเอกชน ซึ่งมีทางเชื่อมต่อหรือสามารถไหลไปสู่
แหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติได้

“น้ำเสีย” หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็นของเหลว รวมทั้งมวลสารที่ปะปน หรือปนเปื้อนอยู่
ในของเหลวนั้น

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่นายองค์การบริหารส่วน
ตำบลมอบหมาย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลอื่น ๆ ที่เจ้า
พนักงานท้องถิ่นแต่งตั้ง

ข้อ ๕ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่อาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำ และไม่มีกฎหมายใดกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการกำจัดน้ำมันและไขมันสำหรับอาคารประเภทนั้น

ข้อ ๖ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารตามข้อ ๕ ติดตั้งบ่อดักไขมันตามมาตรฐานที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด

ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการปลูกสร้างใหม่ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันสำหรับอาคารนั้นให้แล้วเสร็จก่อนเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยและหากอาคารใดอยู่ระหว่างการปลูกสร้างใหม่ในวันที่ข้อบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับก็ให้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันเช่นเดียวกัน

ข้อ ๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าตรวจอาคารและบริเวณที่ตั้งอาคารในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก

(๒) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

ข้อ ๘ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองตามข้อ ๖ ทำการดูแลรักษา เก็บขนน้ำมันหรือไขมันในบ่อดักไขมันไปกำจัดและซ่อมแซมบำรุงรักษาบ่อดักไขมันให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตามปกติ

ข้อ ๙ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามข้อ ๗(๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ข้อ ๑๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๗(๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท และเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดให้เสียค่าปรับอีกไม่เกินวันละสองร้อยบาทนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันนั้นเป็นต้นไปจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ข้อ ๑๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้

ข้อ ๑๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณาเวนการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของอาคารและพื้นที่บางแห่ง อาทิเช่น พื้นที่บนภูเขา พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ในบพ เป็นต้น

ข้อ ๑๓ ให้นายกองคการบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิงรักษาการตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการเป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๙ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๕

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)

นายกเทศมนตรี เทศบาลเมือง
นายอำเภอเวียงสา
นายอำเภอเวียงสา

(นายชาญนรินทร์ ลากิยะ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิง

แนวทางปฏิบัติของอาคารปลูกสร้างใหม่

- ๑) เมื่อข้อบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการปฏิบัติตามข้อบัญญัติ
- ๒) พิจารณาออกประกาศกำหนดคุณลักษณะบ่อดักไขมันเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติฉบับนี้
- ๓) จัดหาแบบบ่อดักไขมันตามคุณลักษณะที่กำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันไว้บริการประชาชน หรือพิจารณาจากแบบบ่อดักไขมันและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมัน (เอกสารแนบ)
  - ๔) กำหนดให้ผู้ยื่นเรื่องขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร จะต้องมียารายการบ่อดักไขมันในแบบแปลนขออนุญาตก่อสร้างอาคาร
  - ๕) กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตั้งบ่อดักไขมันรวมถึงการดูแลรักษา เก็บขนน้ำมันและไขมันออกจากบ่อไปกำจัด ตลอดจนเปลี่ยนบ่อดักไขมันใหม่ ในกรณีที่บ่อดักไขมันเดิมไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้
  - ๖) ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการสำรวจตรวจสอบอาคาร เพื่อสั่งการให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองติดตั้งบ่อดักไขมันตามข้อบัญญัตินี้
  - ๗) กรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารมีเหตุจำเป็นอันสมควรที่ไม่สามารถติดตั้งบ่อดักไขมันได้ ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าช่วยเหลือในการติดตั้งบ่อดักไขมันจนสำเร็จ
  - ๘) เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจยกเว้นการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ เช่น อาคารบางหลังที่ปลูกสร้างบนพื้นที่ภูเขาหรือในพื้นที่ชนบทหรือในพื้นที่เกษตรกรรม เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติของอาคารสิ่งปลูกสร้างอยู่เดิม

๑. กรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารเป็นผู้ติดตั้งบ่อดักไขมันเอง

๑.๑ จัดประชุมประชาคม เพื่อสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากอาคารบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างอื่น เมื่อมีการระบายน้ำเสียจากหลายแห่งมารวมกันในแหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและสิ่งแวดล้อมโดยรวม หากไม่มีการบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด จึงสมควรที่ประชาชนทุกคนจะต้องร่วมมือกันติดตั้งบ่อดักไขมันในอาคารบ้านเรือน เพื่อดักจับไขมันและน้ำมันทุกประเภท ก่อนจะระบายลงสู่แหล่งระบายน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ เพราะไขมันและน้ำมันเป็นต้นเหตุของสารอินทรีย์ที่ทำให้เกิดน้ำเสีย

๑.๒ สร้างแรงจูงใจในการติดตั้งบ่อดักไขมัน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาลดค่าน้ำประปา ลดค่าภาษีโรงเรือน จัดทำประกาศนียบัตรครัวเรือนดีเด่นให้กับผู้ติดตั้งบ่อดักไขมัน เป็นต้น

๑.๓ สืบรวจข้อมูลและขึ้นทะเบียนบัญชีรายชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารบ้านเรือนที่มีความประสงค์จะติดตั้งบ่อดักไขมัน

๑.๔ จัดตั้งกองทุนบ่อดักไขมัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารบ้านเรือนที่มีความประสงค์จะติดตั้งบ่อดักไขมัน แต่ขาดความพร้อมในด้านต่างๆ อาทิ มีสภาพยากจนไม่มีเงินขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ขาดแคลนเครื่องมือ ฯลฯ ให้ติดตั้งบ่อดักไขมัน ประกอบกับเป็นค่าบริหารจัดการโครงการฯ ส่วนการจัดหาเงินกองทุนและวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ อาจดำเนินการด้วยวิธีการ เช่น ทอดผ้าป่าบ่อดักไขมัน เป็นต้น

๑.๕ แต่งตั้งคณะกรรมการบ่อดักไขมัน เพื่อบริหารจัดการโครงการฯ โดยพิจารณาจากกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพ มีความเสียสละ มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป อาทิเช่น ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครต่างๆ ช่างฝีมือก่อสร้าง เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา น้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด ด้วยการติดตั้งบ่อดักไขมันในท้องถิ่นตน ซึ่งคณะกรรมการฯ อาจประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ดังนี้ ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายฝึกอบรมฝ่ายการเงิน ฝ่ายจัดท้าววัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ฝ่ายผลิตและติดตั้ง ฝ่ายติดตามผล และฝ่ายเลขานุการ ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้การสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมดำเนินการกับคณะกรรมการดังกล่าว

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมัน

๒.๑ กำหนดเป้าหมายในการติดตั้งบ่อดักไขมันให้กับอาคารและสถานที่ต่างๆดังต่อไปนี้

- โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกโรงเรียน
- ร้านอาหารขนาดพื้นที่เกินกว่า ๒.๕๐๐ ตารางเมตร จำนวน ๓๐ %
- หอพักที่มีห้องพักตั้งแต่ ๕๐ ห้องขึ้นไป จำนวน ๑๐ %

๒.๒ กำหนดหลักเกณฑ์ในการสนับสนุนการติดตั้งบ่อดักไขมันจากแนวทางเลือก ดังนี้

- เจ้าของอาคารบ้านเรือนซื้อผลิตภัณฑ์บ่อดักไขมันสำเร็จรูป ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตั้งให้โดยไม่คิดค่าบริการติดตั้ง

- เจ้าของอาคารบ้านเรือนออกค่าวัสดุอุปกรณ์บ่อดักไขมัน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อสร้างติดตั้งบ่อดักไขมัน โดยไม่คิดค่าบริการ

- เจ้าของอาคารบ้านเรือนออกค่าวัสดุอุปกรณ์บ่อตกไขมันครึ่งหนึ่งและองค์กรติดตั้งส่วนท้องถิ่น สมทบค่าวัสดุอุปกรณ์บ่อตกไขมันให้อีกครึ่งหนึ่ง พร้อมก่อสร้างติดตั้งบ่อตกไขมัน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก่อสร้างติดตั้งบ่อตกไขมันให้กับอาคารบ้านเรือน แล้วให้ เจ้าของอาคารบ้านเรือนผ่อนชำระเงินค่าบ่อตกไขมัน เป็นงวดๆ จนครบ

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการติดตั้งบ่อตกไขมันให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

๒.๓ จัดตั้งศูนย์การผลิตและติดตั้งบ่อตกไขมัน โดยกำหนดรูปแบบบ่อตกไขมันตามความเหมาะสมของ อาคารบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างแต่ละประเภท

๒.๔ ตั้งงบประมาณรายจ่ายไว้ในหมวดครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างหรือโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายการที่ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายหรือเหลือจ่ายเพื่อดำเนินโครงการหนึ่งอาคารบ้านเรือนหนึ่งบ่อตกไขมัน หรืออาจใช้จ่ายจากเงินสะสมเพื่อสนับสนุนการบริการชุมชนและสังคม หรือกิจกรรมที่จัดทำเพื่อบำบัดความ เตือร้อนของประชาชนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเอง การฝากเงิน การเก็บ รักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อกำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมัน

บ่อดักไขมันสามารถก่อสร้างได้หลายแบบ เช่น

๑. บ่อดักไขมันติดตั้งในที่แบบวงขอบซีเมนต์

๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่

การติดตั้งขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยคิดจากปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากครัว ห้องน้ำ ลานซักล้าง และสภาพของพื้นที่ที่จะทำการก่อสร้าง

วิธีการก่อสร้างบ่อดักไขมัน

๑. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑.๑ วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

๑.๑.๑ ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์

๑.๑.๒ ทรายหยาบและทรายละเอียด

๑.๑.๓ เหล็กเส้นกลม RB ขนาด $\varnothing$ ๙ มม.

๑.๑.๔ วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป (ในท้องตลาดมีจำหน่ายโดยทั่วไป)

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๓๐-๐.๔๐ ม.

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๑.๐๐ ม. สูง ๐.๓๕-๐.๔๐ ม.

มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๔๐-๐.๔๕ ม.

๑.๑.๕ ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ท่อเข้า ขนาด $\varnothing$ ๗๕ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าท่อน้ำออก ขนาด $\varnothing$ ๑๐๐ มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก. ๑๗-๒๕๓๒)

๑.๒ วิธีการก่อสร้าง

๑.๒.๑ ขุดดินลึกลง ไป โดยดูระดับท่อน้ำที่ออกจากแหล่งน้ำเสียเข้ามาท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดหลุมให้มีเส้นผ่านศูนย์กลางของหลุมใหญ่กว่าขนาดของวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป ประมาณ ๕๐ ซม. โดยรอบหรือพอสมควร เมื่อขุดได้ระดับแล้วให้ดูว่าดินก้นหลุมมีความแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

๑) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย

๒) กรณีดินมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็มไม้ขนาด $\varnothing$ ๔-๘ นิ้ว ยาว ๓.๐ - ๖.๐ ม. แล้วใส่ทรายรองพื้นอัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้เสาเข็มพื้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ ๒-๓ ซม.

๑.๒.๒ ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด $\varnothing$ ๙ มม. เป็นตะแกรงวงกลม ระยะห่าง ๒๐ x ๒๐ ซม.

๑.๒.๓ เทคอนกรีต อัตราส่วน ๑:๒:๔ หนา ๑๐ ซม. โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มท่อน้ำเสาะเข็มประมาณ ๒-๓ ซม.

๑.๒.๔ นำวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปมาวางที่คอนกรีตก้นหลุมที่เตรียมไว้ โดยตั้งวงขอบซีเมนต์ หากเป็นแบบปิดก้นก็ให้วางได้เลย แต่ถ้าเป็นวงขอบซีเมนต์ฯ ธรรมดา เมื่อวางแล้วให้ทำการยาแนว

ด้วยปูนทรายที่กั้นวงขอบซีเมนต์เพื่อป้องกันร้าวซึม จากนั้นเอววงขอบซีเมนต์วางซ้อนทับตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ แล้วยาแนวรอบต่อตามรูปแบบ โดยอัตราส่วนผสมปูนทรายยาแนว ปูน : ทราย เท่ากับ ๑:๑ พร้อมทั้งทำการเจาะต่อท่อระบายน้ำตามรูปแบบ กลบฝังดินโดยรอบตัวบ่อให้แน่นแล้วปิดฝาปูนท้องตลาด

๑.๒.๕ การต่อรับน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อรับท่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่นๆ ที่มีไขมันเกาะติด โดยใช้ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ขนาดขึ้นอยู่กับรูปแบบหรือความเหมาะสมแต่ขนาดของท่อต้องไม่เล็กกว่าท่อเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อด้วยท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ขนาด (ตามรูปแบบ) หรือใหญ่กว่าโดยให้ต่อรับน้ำที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไปลงแหล่งน้ำสาธารณะหรือรางน้ำคู คลอง ตามพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมอยู่ในน้ำเพื่อให้น้ำมีการระบายออกจากตัวบ่อดักไขมันได้ดี

๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๒.๑ วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

๒.๑.๑ ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์

๒.๑.๒ ทรายหยาบ

๒.๑.๓ เหล็กเส้นกลม RB ขนาด $\varnothing$ ๙ มม.

๒.๑.๔ ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ท่อเข้า ขนาด $\varnothing$ ๕ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่า ท่อน้ำออก ขนาด $\varnothing$ ๑๐๐ มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก. ๑๗-๒๕๓๒)

๒.๒ วิธีการก่อสร้าง

๒.๒.๑ ขุดดินลึกลงไป โดยระดับท่อน้ำที่ออกจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียมาเข้าท่อน้ำเข้าบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดให้มีความกว้างโดยรอบขนาดของบ่อ คสล. ประมาณ ๐.๘๐-๑.๐๐ ม. หรือตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับแล้วดูว่าดินก้นหลุมมีความหนาแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักไขมัน คสล. ได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

๑) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมบดอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย

๒) กรณีมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็ม (ขนาดของเสาเข็มให้เป็นไปตามหลักทางด้านวิศวกรรมโยธา) แล้วใส่ทรายรองพื้นที่อัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้หัวเสาเข็มพันทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ ๒-๓ ซม.

๒.๒.๒ ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด $\varnothing$ ๙ มม. ฐานและโครงสร้างของตัวบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ)

๒.๒.๓ เทคอนกรีตอัตราส่วน ๑:๒:๔ ที่ฐานพื้นบ่อดักไขมันก่อน โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มหัวเสาเข็มประมาณ ๒-๓ ซม.

๒.๒.๔ ประกอบแบบต้องใช้ไม้แบบที่มีผิวเรียบไม่บิดงอ แล้วยึดค้ำยันแบบให้แน่นหนาป้องกันการไม่ให้ไม้แบบระเบิดหรือโก่งงอเสียรูป จากนั้นให้ทำการเอาน้ำสะอาดรดไม้แบบให้ทั่วจึงทำการเทคอนกรีต อัตราส่วน ๑:๒:๔ ลงไปในไม้แบบโครงสร้างและให้ทำการกระทุ้งคอนกรีตไปด้วยเพื่อไม่ให้คอนกรีตนั้นเป็นฟองอากาศเพราะจะมีการร้าวซึมได้

๒.๒.๕ การถอดไม้แบบ ให้ทำการถอดไม้แบบได้หลังจากเทคอนกรีต ประมาณ ๓-๕ วัน แล้วให้ตรวจสอบดูว่ามีรอยร้าวหรือไม่ ถ้ามีให้ทำการอุดทันที

๒.๒.๖ การต้อรับน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต้อรับท่อน้ำทิ้งที่ออก จากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่น ๆ แต่ต้อไม่มีขนาดเล็กกว่าของเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ ต้อรับน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไม่ลงแหล่งระบายน้ำสาธารณะหรือรางน้ำ คู คลอง ตามพื้นที่นั้น ๆ โดย ไม่ให้ปากท่อน้ำทิ้งจมอยู่ในน้ำ เพื่อให้มีการระบายน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมันได้ดี

รายละเอียดบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสีย

บ่อดักไขมันเป็นอุปกรณ์สำหรับแยกไขมันไม่ให้ไหลปนไปกับน้ำทิ้งและช่วยดักเศษอาหารด้วยใน ตัวโดยตัวบ่อแบ่งได้ ๒ ส่วน ซึ่งเชื่อมต่อกัน ในส่วนที่ ๑ จะมีตะแกรงดักขยะซึ่งใช้ในการดักเศษอาหาร ตะแกรง นี้สามารถแยกออกมาได้ เพื่อให้ซากเศษอาหารทิ้งและทำความสะอาดได้ ส่วนน้ำจะไหลผ่านตะแกรงลอดแผ่นกัน เข้าส่วนที่ ๒ ซึ่งจะทำหน้าที่ดักไขมัน คือ จะขังน้ำเสียไว้ระยะหนึ่ง เพื่อได้ไขมันและน้ำมันที่ปะปนอยู่ในน้ำลอย ขึ้นมาบนผิวน้ำ ซึ่งเมื่อสะสมจนมีปริมาณมากก็สามารถต้อออกไปทิ้งได้ ส่วนน้ำที่ถูกแยกเอาไขมันออกก็จะไหล ออกทางช่องระบายน้ำต้อไป

รูปแบบบ่อดักไขมัน มี ๒ รูปแบบ แบ่งตามความเหมาะสมได้ดังนี้

๑. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ การติดตั้งใช้งานเหมาะสมสำหรับบ้านเรือนทั่วไปและสถาน ประกอบการที่มีขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหาร โดยประยุกต์ใช้วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปมาทำเป็นบ่อดักไขมันได้การ ติดตั้งฝังไว้บนพื้นดินหรือใต้ดินและกักเก็บน้ำเสียได้อย่างน้อย ๖ ชม.

๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ การติดตั้งใช้งานเหมาะสำหรับสถานที่ประกอบการขนาดใหญ่ เช่น ภัตตาคารศูนย์อาหาร โรงอาหารและตลาด การติดตั้งโดยสร้างบ่อดักไขมันบนพื้นที่และสามารถกักเก็บน้ำเสีย อย่างน้อย ๖ ชม.

ค่าใช้จ่ายบ่อดักไขมัน

๑. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์	ราคาประมาณ ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท
๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่	ราคาตามขนาดของบ่อ

การใช้งานและการดูแลรักษา

๑. ต้อติดตั้งตะแกรงดักขยะก่อนเข้าบ่อดักไขมัน
๒. ต้อไม่ทะเลงหรือแทงผลึกให้เศษขยะไหลผ่านตะแกรงเข้าไปในบ่อดักไขมัน
๓. ต้อไม่เอาตะแกรงดักขยะออกไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร
๔. ต้อหมั่น โขยเศษขยะที่คัดกรองไว้ให้น้ำตะแกรงออกสม่ำเสมอ
๕. ห้ามเอาน้ำจากส่วนอื่นๆ เช่น น้ำล้างมือ น้ำอาบ น้ำซักผ้า น้ำฝน ฯลฯ เข้ามาในบ่อดักไขมัน
๖. ต้อหมั่นตักไขมันออกจากบ่อดักไขมันอย่างน้อยทุกสัปดาห์ นำไขมันที่ตักได้ใส่ภาชนะปิดมิดชิดและรวมไปกับ ขยะมูลฝอย เพื่อให้รต้องค์การบริหารส่วนตำบลนำไปกำจัดต้อไป
๗. หมั่นตรวจดูท้อระบายน้ำที่รับน้ำจากบ่อดักไขมัน หากมีไขมันอยู่เป็นก้อนหรือคราบ ต้อทำตามข้อ ๖ ถึขึ้น มากกว่าเดิม

